

A „Hatékony idősgondozás a 21. században” c. Erasmus+ projekt keretében 65 éves és idősebb személyek hozzátartozói számára szervezett pilot képzés értékelése

I. A mérés célja

2024. augusztusában zajló, online képzés során, 65 éves vagy idősebb személyek hozzátartozói számára szervezett képzési programban vehettek részt a jelentkezők. A képzést megelőzően egy ún. bemeneti mérés során képet kaphattunk a képzési programba épített bemeneti mérésre választ adók előzetes tudásáról, attitűdjéről, elképzeléseiről az aktív idősödés és a hozzá kapcsolódó témák kapcsán. Míg az előző képzésekhez hasonlóan (szakemberek képzése, idős személyek képzése) egy ún. kimeneti mérés segítségével rátekintettünk arra, hogy közvetlenül a képzést követően mit gondolnak, hogy viszonyulnak a válaszadók a vizsgált témákhoz, illetve ekkor lehetőségük nyílt a képzés értékelésére is. Mindkét felmérés online (GoogleForms), anonim, önkitöltős kérdőív formájában került felvételre, mely lehetővé tette, hogy a kitöltők személye ne kerüljön nyilvánosságra és javíthatta a kitöltési hajlandóságot.

II. A mérés korlátai

A hozzátartozók számára szervezett képzéshez kapcsolódó bemeneti és kimeneti mérésben nem pontosan annyi válaszadó vett részt, ahány résztvevő megjelent magában a képzésben, mely a képzés formájának sajátossága okán alakult így. Míg a korábbi képzések személyesen történtek és a jelenlévők számára papír alapon került helyben kiosztásra majd visszagyűjtésre mindkét mérési ponton a kérdőív, addig itt az online tananyag elejére és végére volt beillesztve a kérdőívhez vezető link, melyen keresztül megadhatták válaszaikat, azonban a válaszadás nem volt kötelező feltétele a képzési anyagra való tovább kattintásnak, így előfordult olyan képzési résztvevő, aki nem töltötte ki a kérdőívet, hanem egyszerűen tovább

lépett a képzési anyagra és annak feldolgozását kezdte meg a bemeneti mérésben való részvétel kihagyásával. Így a két mérésben a résztvevők száma összességében alacsonyabb, mint a képzést teljesítők száma.

Ahogy az a korábbi képzési csoportok esetében is megjelölésre került, a hatásvizsgálat feltételeit a két mérés nem teljesíti, így nem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy az esetleges változások a képzésen való részvételnek és az ott elsajátított tudásnak tekinthetők csak, vagy más hatások is befolyásolták azt.

3. Eredmények

3.1. A válaszadók alapmegoszlásai

A bemeneti mérésre 11 fő adott választ, jelentős részük nő (63,6%). A legmagasabb iskolai végzettség tekintetében némi különbséggel, de a legtöbb válaszadó felsőfokú végzettséget jelölt meg (54,5%), míg kisebb részük maximum középiskolai végzettséggel bír (45,5%). Az életkori csoportok vonatkozásában már egy diverzebb kép látható. A legjelentősebb életkori csoport az 50-64 évesek csoportja (6 fő - 54,5%), tehát azon válaszadóké, akik még aktív korúak, de közel állnak a nyugdíjkorhatárhoz, így az aktív idősödés témája és az erre való felkészülés is egyértelműen érinti őket. Őket töredezetten, szinte minden más életkori csoport megjelenésével követte a többi válaszadó: 18,2%-ban (2 fő) megjelent a 30-39 évesek csoportja, 1-1-1 fő pedig képviselte a 18-29, 40-49 és a 65-74 évesek csoportját.

A kimeneti mérés során 1 fő válaszadó már nem töltötte ki a kérdőívet, így a záró kérdőív kitöltőinek létszáma 10 fő, mely némiképp befolyásolta a többi szocio-demográfiai változó megoszlását is. A kimeneti mérésben a nemi megoszlás 60-40% a nők javára, a legmagasabb iskolai végzettség esetében szintén egy 60-40%-ba fordult a felsőfokú végzettséggel bírók javára, míg életkori csoportok tekintetében az 50-64 évesek csoportjába tartozott a legtöbb válaszadó (5 fő – 50%).

3.2. A válaszadók egyetértése meghatározott idősökhöz kapcsolódó állítások esetében a bemeneti és kimeneti mérések során

Az 1-es táblázat tartalmazza a bemeneti és kimeneti mérések során jelzett válaszokat egy 1-4-ig terjedő skálán, az egyes idősökhöz kapcsolódó állítások esetében. Az eredményeket egy

közös táblázatban feltüntetve lehetőség van összehasonlítani a képzést megelőzően és az azt követően adott válaszok számosságát az egyes témákban.

1. táblázat A válaszadók egyetértésének aránya meghatározott idős korhoz, idősékhöz kapcsolódó állítások vonatkozásában a bemeneti és kimeneti mérés során ($N_{be}=11$, $N_{ki}=10$) (N=fő)

	Bemeneti: Egyáltalán nem értek egyet	Kimeneti: Egyáltalán nem értek egyet	Bemeneti: Inkább nem értek egyet	Kimeneti: Inkább nem értek egyet	Bemeneti: Inkább egyetérték	Kimeneti: Inkább egyetérték	Bemeneti: Teljes mértékben egyetérték	Kimeneti: Teljes mértékben egyetérték
1. Az idősödéssel az emberek elkerülhetetlenül másoktól függő helyzetbe kerülnek	2	3	4	0	4	5	1	1
2. Az idős embereknek biztosítani kell a lehetőséget, hogy minél tovább biztonságban, önállóan éljenek	0	0	1	0	2	2	8	8
3. Az idősödésre, idős korra már jóval a nyugdíjkorhatár előtt el kell kezdeni felkészülni	0	0	1	0	3	1	7	9
4. Az idős emberek számára elsődleges a pihenés, ezt kell leginkább	3	3	3	5	4	2	1	0

biztosítani számukra								
5. Nagyon fontosnak gondolom, hogy a különböző generációk között szoros, élő kapcsolat és szolidaritás, támogatás legyen	0	0	0	0	4	3	7	7
6. Az élet végéről, halálról jobb nem beszélgetni, mert nagyon érzékeny a téma	6	6	3	2	1	2	1	0
7. Az idős embereknek saját kortársaik, más idős emberek között a legjobb	2	0	4	3	5	7	0	0
8. Az idős emberek számára fontos, hogy hasznosnak és tevékenynek érezhessék magukat	0	0	1	0	2	2	8	8
9. Az idős emberek számára fontos lehet, hogy aktív, szoros kapcsolatuk legyen a társadalommal, tevékenyen részt vegyenek annak működésében	0	0	0	1	5	3	6	6

A mérések között látható, hogy bizonyos megállapítások tekintetében volt különbség, míg voltak olyan megállapítások, ahol nem történt elmozdulás a bemeneti és kimeneti mérés eredményei között.

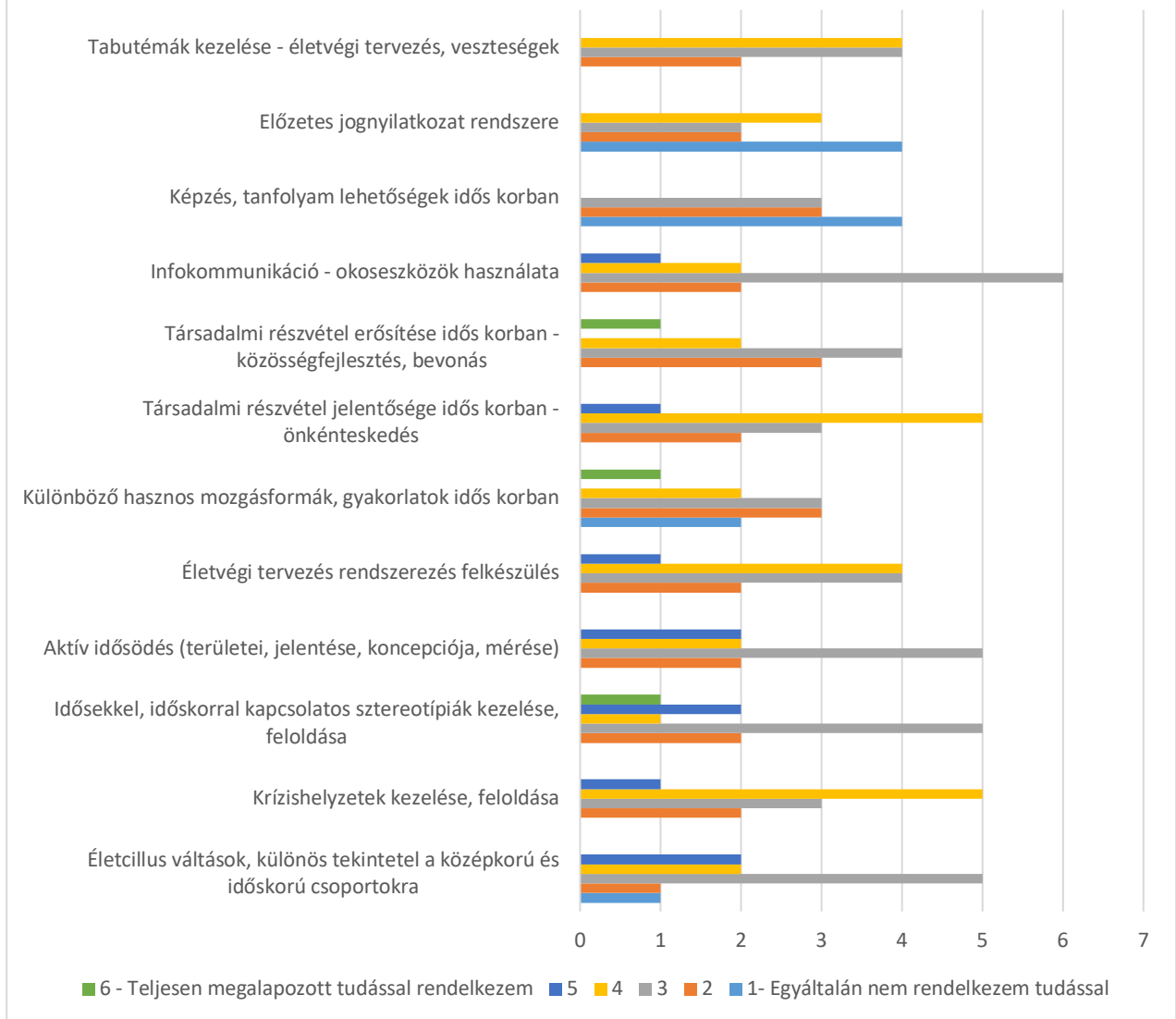
Míg az olyan állításokban, mint hogy „Az idős emberek számára fontos, hogy hasznosnak és tevékenynek érezhessék magukat” vagy „Az idős embereknek biztosítani kell a lehetőséget, hogy minél tovább biztonságban, önállóan éljenek” egyáltalán nem volt elmozdulás és a válaszadók nagyobb része nagyobb részt egyetértett, vagy teljes mértékben egyetértett azok tartalmával, addig voltak olyan állítások, melyek esetében valamilyen oknál fogva a képzést követően egy enyhe negatívabb tendencia mutatkozott, mindezt természetesen annak tudatában kell tekinteni, hogy érvényes statisztikai összefüggés vizsgálatához túlzottan kicsi a minta, de minimálisan emelkedett azon válaszadók aránya, akik szerint az idősödéssel másoktól függő helyzetbe kerülnek az emberek. Ilyen változás volt látható a „Az idős emberek számára fontos lehet, hogy aktív, szoros kapcsolatuk legyen a társadalommal, tevékenyen részt vegyenek annak működésében+ és a „Az idős embereknek saját kortársaik, más idős emberek között a legjobb”

Meg kell említeni, hogy némely állítások esetében a fentebbi minimális negatív irányú eltolódással szemben, inkább pozitív változás volt tapasztalható, csökkent azoknak az aránya akik inkább egyetértettek a „Az idős emberek számára elsődleges a pihenés, ezt kell leginkább” és nőtt azoknak az aránya, akik teljes mértékben egyetértettek azzal, hogy „. Az idősödésre, idős korra már jóval a nyugdíjkorhatár előtt el kell kezdeni felkészülni”.

3.3 A válaszadók szubjektív megítélése egyes területek ismerete kapcsán

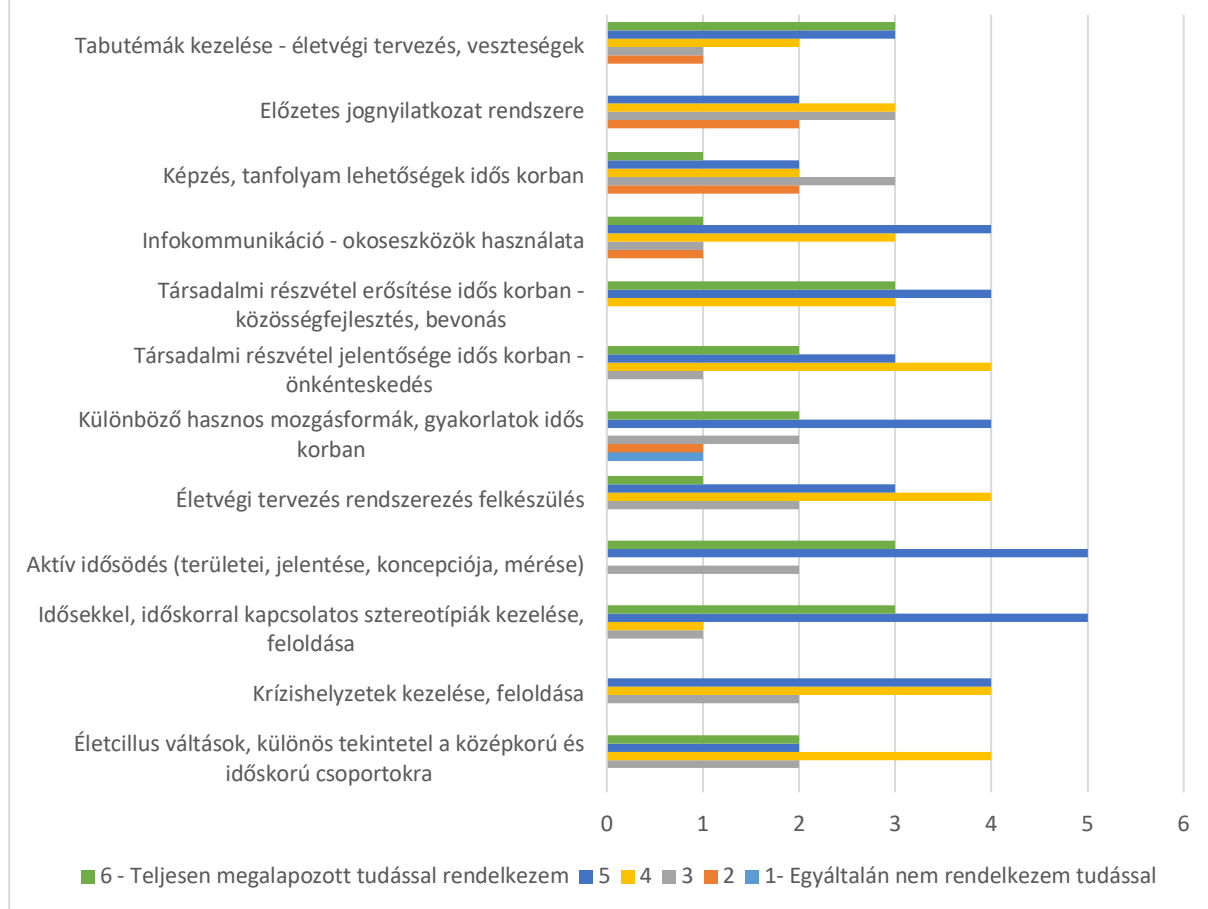
A két mérési ponton megadhatták a válaszadók, hogy véleményük szerint mennyire nőtt vagy csökkent egy-egy aktív idősödéshez kapcsolható téma esetében a saját kompetenciájuk. Itt természetesen szubjektív módon, saját megítélésük szerint kellett egy 1-6-ig terjedő skálán megjelölni a választott értékeket. Az 1-es érték jelentette, hogy véleménye szerint egyáltalán nem rendelkezik tudással, míg a 6-os érték, hogy megalapozott tudást birtokol az adott területen. Az eredmények az 1-es és 2-es ábrán láthatóak a két mérési pont szerint bontva.

1. ábra Bemeneti mérés során vizsgált szubjektív kompetenciák
(N=11)

A bementi mérés során a „Különböző hasznos mozgásformák”, illetve a „képzések, tanfolyamok lehetősége idős korban” és az előzetes jognyilatkozatok kapcsán érezte a legtöbb válaszadó úgy, hogy szinte semmilyen tudást sem birtokol (1-es és 2-es értéket jelölők). Ennek függvényében ezen témákban volt predestinálható a legnagyobb tudásbeli emelkedés. A különböző témákban jelzett tudások mértéke általánosságban az 1-6-ig terjedő skála középértéke körül mozgott leginkább, a legtöbben (3 fő) az „Idősekkel, idős koraival kapcsolatos sztereotípiák kezelése, feloldása” témájában érezte stabil (5-6-os értékre értékelt) tudást.

2. ábra Kimeneti mérés során vizsgált szubjektív kompetenciák alakulása (N=10)

A kimeneti mérés során összességében minden téma esetében tudásbővülés volt tapasztalható, hiszen több válaszadó jelölte a magasabb értékeket a skálán, mint a bemeneti mérésben. A legmagasabb értékeket az „aktív idősödés (területei, jelentése, koncepciója)”, a „idősekkel, időskorral kapcsolatos sztereotípiák kezelése, feloldása” valamint a „társadalmi részvétel erősítése idős korban – közösségfejlesztés” témáiban adták a válaszadók, de csekély mértékben maradt el a növekedésben a „tabutémák kezelése” valamint a „különböző hasznos mozgásformák” téma. 2-2 fő a képzési és tanfolyam lehetőségek idős korban valamint az előzetes jognyilatkozat témáinak esetében érezte a kimeneti mérésben is alacsonynak a tudását, így ezekről a témákról vélhetően többet érdemes beszélni számukra.

A jelentős különbség a bementi és kimeneti mérések során a témák esetében látható általános tudáserősödés mellett abban a tendenciában látható, hogy megváltozott a 3-as és 5-ös értéket jelölők aránya. Míg a bemeneti mérésben jelentősen több válaszadó jelölte meg

a 3-as értéket, addig ezt a szerepet a kimeneti mérésre az 5-ös érték vette át, és ebben a csoportban volt tapasztalható nagyobb létszámbővülés.

3.4 Meglévő tudás bővülése

A válaszadók a bemeneti mérés során a megadott témákból három olyat választhattak, melyekben leginkább számítottak rá és várták, hogy tudásuk bővülni fog a képzésben való részvétel hatására. Az alacsony elemszám miatt a válaszok értékelését itt is fenntartásokkal kell kezelni, eredmények tekintetében a legtöbb válaszadó (6 fő) a „krízishelyzetek kezelése, feloldása”, az „aktív idősödés (jelentése, koncepciója, tartalma)”, valamint a „társadalmi részvétel jelentősége idős korban – önkénteskedés” (4 fő) és a „társadalmi részvétel erősítése – közösségfejlesztés, bevonás” (4 fő) témáiban várta, hogy bővül tudása.

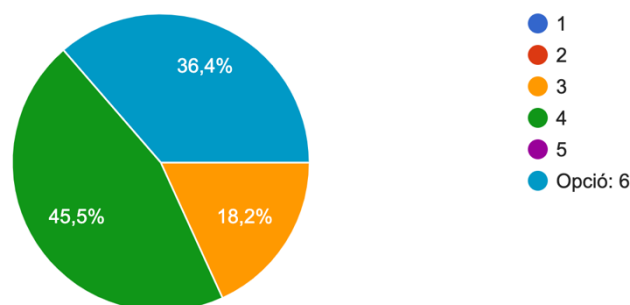
A kimeneti mérés során a válaszadók szintén három olyan területet jelölhettek meg, melyeken úgy érezték, hogy tudásuk leginkább bővült a képzés után. A kapott eredmények jól tükrözik a képzéshez összeállított tematika hangsúlyait, hiszen a legtöbb válaszadó úgy érezte tudása azokon a területeken bővült, melyekhez a képzési anyagban átfogó-nagy szakasz kapcsolódott úgy mint „aktív idősödés (jelentése, koncepciója, tartalma)”, „életciklus váltások különös tekintettel a középkorú és időskorú csoportokra”, „tabutémák kezelése”. Talán csak a „társadalmi részvétel erősítése idős korban – önkénteskedés” témája volt olyan, melyre a tematikában nem épült külön fejezet mégis 4 fő ebben is jelentősebb tudásbővülést érzett.

3.5 A képzéssel való elégedettség

A bemeneti és kimeneti mérések során is lehetősége volt a válaszadóknak értékelni a képzést, megadni, hogy szerintük fontos-e ilyen vagy hasonló témákban képződni, amennyiben igen, milyen gyakorisággal. A kimeneti mérésben pedig azt is megadhatták, hogy magával a képzés formájával és tartalmával mennyire elégedettek, megfogalmazhatták, ha előfordult olyan téma melyet hiányoltak. Az ilyen képzéseken való részvétel jelentőségét egy 1-6-ig terjedő skálán adhatták meg, ahol a bemeneti mérésben a válaszadók többsége 4-es vagy 6-os értéket adott meg (3. ábra).

3. ábra Az idősödésre való felkészüléshez, időskorhoz kapcsolódó képzéseken való részvétel fontossága (bemeneti mérés, N=11)

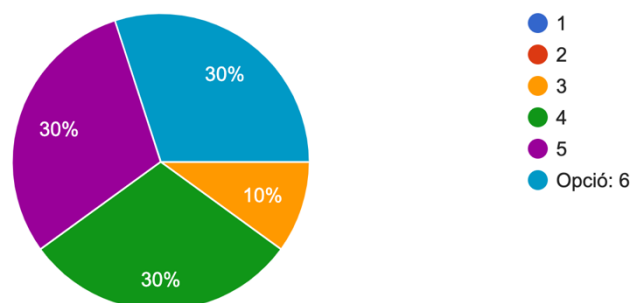
7. Ön mennyire tartja fontosnak az idősödésre való felkészüléshez, időskorhoz, aktív idősödés lehetőségeihez kapcsolódó képzéseken, tréningeken...-es Egyáltalán nem fontos, 6-os Rendkívül fontos
11 válasz

Míg a kimeneti mérés során ugyanezen kérdés esetében megjelent az 5-ös értéket választók csoportja, és ennek hatására némiképp csökkent a 4-es és 6-os értéket jelölők aránya (4. ábra).

4. ábra Az idősödésre való felkészüléshez, időskorhoz kapcsolódó képzéseken való részvétel fontossága (kimeneti mérés, N=10)

7. Ön mennyire tartja fontosnak az idősödésre való felkészüléshez, időskorhoz, aktív idősödés lehetőségeihez kapcsolódó képzéseken, tréningeken...-es Egyáltalán nem fontos, 6-os Rendkívül fontos
10 válasz

A képzéseken való részvétel gyakoriságának esetében a bemeneti mérésben a válaszadók 88,8% legalább két-három évente indokoltnak és fontosnak tartaná a témához tartozó

képzéseken a részvételt, míg a kimeneti mérésben. A kimeneti mérésben ehhez a kérdéshez megadott válaszok arányai nem változtak, ugyanúgy 88,8% legalább 2-3 évente tartaná ezt indokoltnak.

A kimeneti mérés során a válaszadók értékelhették a képzés módját, a képzés során alkalmazott munkaformákat. A képzés módjával 7 fő teljes mértékben vagy nagyon elégedett volt, csupán 3 fő jelölte, hogy inkább elégedett volt, ennél rosszabb értékelés azonban nem érkezett. A képzés során alkalmazott munkaformákkal, módszerekkel 80% (8 fő) teljesen vagy nagyon elégedett volt, egy fő inkább elégedett volt az online felületen történő oktatással, 1 fő pedig inkább nem volt elégedett.

Tudásuk szubjektív alakulását is a válaszadók nagyobb része pozitívan értékelte, 7 válaszadó az 1-6-os skálán 5-ös vagy 6-os értéket jelölt meg, míg 3 fő 4-es értéket, ennél rosszabbra azonban nem értékelték ezt a kérdést.

1 válaszadó jelölte, hogy véleménye szerint volt olyan tématerület, mely még a képzésbe építhető lett volna, azonban arra a kérdésre, hogy ez mely terület lett volna, nem adott választ.